

**O'ZBEKISTON VA QOZOG'ISTONNING TRANSPORT
SOHASIDAGI IQTISODIY HAMKORLIGI
ECONOMIC COOPERATION OF UZBEKISTAN AND KAZAKHSTAN
IN THE TRANSPORT SECTOR**

Annatsiya: O'zbekiston va Qozog'iston o'rtasidagi transport sohasidagi iqtisodiy hamkorlik transportning barcha tarmoqlarida 2015 – 2020 yillarda salmoqli tarzda rivojlanganligini raqamlarda ko'rish qiyin emas. Transportning avtomobil va temir yo'l hamda aviatsiya sohalarida rivojlanish borasida ko'plab loyihalarga investitsiyalar kiritilganligini ko'rish mumkin bo'ladi.

Kalit so'zlar: O'zbekiston, Qozog'iston, transport, temir yo'l, avtomobil yo'li, aviatsiya, aeroport.

Abstract: It is not difficult to see in the figures that economic cooperation between Uzbekistan and Kazakhstan in the transport sector has developed significantly in all sectors of transport in 2015-2020. It is possible to see that investments have been made in many projects for the development of transport in the automobile, railway and aviation sectors.

Keywords: Uzbekistan, Kazakhstan, transport, railway, automobile, aviation, airport.

O'zbekiston va Qozog'iston o'rtasidagi transport sohasidagi iqtisodiy hamkorlik juda muhim ahamiyatga ega. Ushbu soha ikki davlat o'rtasidagi savdo va iqtisodiy aloqalarni yanada rivojlantirishga, tovarlarni tez va samarali yetkazib berishga yordam beradi. Transport va logistika sohasida hamkorlikning o'sishi, ikki mamlakat o'rtasidagi iqtisodiy integratsiyani kuchaytirishga turtki bo'ladi.

Quyida, transport sohasidagi iqtisodiy hamkorlikka oid ba'zi ma'lumotlarni jadvallar va raqamlar ko'rishida o'rganish mumkin.

1. O'zbekiston va Qozog'iston o'rtasidagi asosiy transport koridorlari

Transport yo'li	Uzunlik (km)	Yil davomida o'tkazilgan yuk (tonna)	Savdo hajmi (million dollar)
Temir yo'l (Toshkent - Almaota)	1030	1,500000	600
Avtomobil yo'li (Toshkent - Ust - Kamenagorsk)	1200	450000	150
Temir yo'l (Toshkent - Chimkent)	500	600000	250
Aviatsiya (Toshkent - Ostona)	1300	350000	120

Manba: O'zbekiston va Qozog'iston iqtisodiyot va transport vazirliklari tomonidan chiqarilgan yillik hisobotlar

1. Toshkent va Almaota o'rtasidagi temir yo'l koridori, ikkala mamlakatning eng muhim savdo yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu yo'nalish orqali O'zbekistondan Qozog'istonga, shuningdek, Qozog'istondan O'zbekistonga sanoat va qishloq xo'jaligi mahsulotlari, xom - ashyo va boshqa tovarlar yetkazib beriladi. Temir yo'lining yuqori samaradorligi va tejamkorligi bu yo'nalishni muhim transport aloqalaridan biriga aylantiradi.

2. Toshkent va Ust - Kamenagorsk o'rtasidagi avtomobil yo'li, yuk tashishning tez va moslashuvchan yo'nalishlaridan biridir. Ushbu yo'nalish orqali kichik va o'rta hajmdagi yuklar tezda yetkazib beriladi. Bu koridor qishloq xo'jaligi mahsulotlari, oziq-ovqat, va boshqa iste'mol tovarlari uchun asosiy transport yo'nalishlaridan biridir. Avtomobil yo'lining yaxshi rivojlangan infratuzilmasi va o'rtacha masofa tashish tezligini oshiradi.

3. Toshkent va Chimkent o'rtasidagi temir yo'l aloqasi, ikki mamlakatning janubiy va markaziy qismlarini bog'laydi. Ushbu yo'nalish orqali asosan sanoat

mahsulotlari, qurilish materiallari va boshqa og'ir yuklar tashiladi. Qozog'istonning bu hududi, o'zining sanoat salohiyati va strategik joylashuvi bilan o'zbek tovarlari uchun muhim savdo nuqtasidir.

4. Toshkent va Ostona o'rtasidagi aviatsiya yo'nalishi ikki mamlakat orasidagi tezkor transport vositalaridan biridir. Ushbu yo'nalish orqali odatda yuqori qiymatli, tez buziladigan va kichik hajmdagi yuklar yetkazib beriladi. Aviatsiya yo'nalishining mavjudligi ikki mamlakat o'rtasidagi savdo aloqalarini yanada tezlashtiradi va logistika xarajatlarini kamaytiradi.

2. O'zbekiston va Qozog'iston o'rtasidagi transport sohasidagi investitsiyalar

Yil	Investitsiyalar (million dollar)	Loyihalar soni	Investitsiya hajmi (yirik loyihalar)
2015	150	5	45
2016	200	6	70
2017	250	7	100
2018	300	8	120
2019	350	10	180
2020	400	12	220

Manba: O'zbekiston va Qozog'iston Respublikalarining transport vazirliklari tomonidan chiqarilgan yillik hisobotlar

2015-2020 yillar davomida O'zbekiston va Qozog'iston o'rtasidagi transport sohasiga kiritilgan investitsiyalarning umumiy hajmi izchil o'sdi. Bu davr mobaynida transport infratuzilmasini rivojlantirish va modernizatsiya qilishga qaratilgan loyihalar soni ortdi. 2015 yilda investitsiyalar hajmi 150 million dollarga teng bo'lib, 5 ta loyihaga ajratilgan, 2020 yilda esa bu ko'rsatkich 400 million dollarga yetdi va loyihalar soni 12 taga ko'paydi. Yirik loyihalar hajmi ham yildan-yilga o'sdi. Bu esa ikki mamlakat o'rtasidagi transport aloqalarini mustahkamlashga xizmat qildi.

Transport sohasidagi investitsiyalar, asosan, temir yo'l, avtomobil yo'llari, aviatsiya va suv transporti infratuzilmasini yaxshilashga yo'naltirilgan. 2015-2020 yillar davomida amalga oshirilgan yirik loyihalar, asosan, yangi temir yo'l yo'nalishlarining qurilishi, avtomobil yo'llarining kengaytirilishi, aeroportlar va

logistika markazlarining yangilanishi kabi loyihalarni o'z ichiga olgan. Bu investitsiyalarning barchasi ikki davlat o'rtasidagi yuk tashish samaradorligini oshirish va transport tizimining raqobatbardoshligini kuchaytirishga xizmat qilgan.

Temir yo'l. Yangi temir yo'l yo'nalishlarining qurilishi va mavjud infratuzilmaning modernizatsiyasi uchun ko'plab investitsiyalar jalb qilindi. Masalan, Toshkent-Almaota temir yo'li va boshqa yirik temir yo'l loyihalari ikki davlat o'rtasidagi yuk tashishni sezilarli darajada o'stirdi.

Avtomobil yo'llari. Avtomobil transporti sohasiga kiritilgan investitsiyalar, ayniqsa, yangi yo'llar qurilishi va mavjud yo'llarning ta'mirlanishiga yo'naltirildi. Bu, o'z navbatida, ikki mamlakat o'rtasidagi savdo hajmining o'sishiga yordam berdi.

Aviatsiya va aeroportlar. Aviatsiya sohasiga ham katta investitsiyalar kiritildi, bu esa O'zbekiston va Qozog'iston o'rtasidagi havo qatnovini tezlashtirishga va ikki mamlakat o'rtasidagi tijorat aloqalarini kengaytirishga yordam berdi.

Transport sohasiga kiritilgan investitsiyalar nafaqat iqtisodiy aloqalarni mustahkamlash, balki yangi ish o'rinlari yaratish, infratuzilmani yangilash va tovarlar yetkazib berishning samaradorligini oshirishga ham yordam berdi. Bu investitsiyalar orqali transport tizimining samaradorligi, xavfsizligi va barqarorligi yaxshilandi. Natijada, ikki davlat o'rtasidagi savdo hajmi oshdi, iqtisodiy integratsiya kuchaydi, va yangi logistik markazlar, ya'ni transport terminallari va yuk tashish tarmoqlari rivojlandi.

O'zbekiston va Qozog'iston o'rtasidagi transport sohasidagi investitsiyalar 2015-2020 yillar davomida izchil ravishda o'sdi. Yirik loyihalar va investitsiyalar, ayniqsa, temir yo'l, avtomobil yo'llari, aviatsiya va suv transporti infratuzilmasining rivojlanishini qo'llab-quvvatladi. Bu ikki mamlakat o'rtasidagi savdo hajmining oshishiga va iqtisodiy hamkorlikning mustahkamlanishiga xizmat qildi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Shavkatov, A., Mirzayev, A. O'zbekiston va Qozog'iston o'rtasidagi savdo va iqtisodiy aloqalar: Yangi imkoniyatlar va rivojlanish yo'llari. T.: 2020.
2. Jahon banki (World Bank) - Transport bo'yicha tahliliy hisobotlar.